

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) T. Y.,** a **b) nezl. N. Y.,** zastoupen žalobkyní a), oba zastoupeni advokátkou Mgr. Marcelou Valtrovou, se sídlem Školní 1238, Černošice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 2. 2003, č. j. OAM-167/VL-10-19-2003, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 2. 2004, sp. zn. 24 Az 848/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Ministerstvu vnitra **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 10. 2. 2003, č. j. OAM-167/VL-10-19-2003, o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatelé v kasační stížnosti uplatňují důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítají vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž žalovaný ve svém rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech; a nepřezkoumatelnost tkvící v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí.

Stěžovatelé tvrdí, že žalovaný postupoval chybně, když jejich žádost o azyl posoudil jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Takový postup podle nich není možný už proto, že si žalovaný během správního řízení opatřoval materiály, na jejichž základě přezkoumával jejich tvrzení. Již z tohoto postupu žalovaného je jasné, že jejich žádost nesplňovala podmínku „zjevné“ nedůvodnosti. Dále stěžovatelé kritizují, že žalovaný nepřihlédl ke všem skutečnostem vyplývajícím ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2001. Z této zprávy například vyplývá, že státní úřady na Ukrajině trpí z důvodu silné korupce aktivity kriminálních živlů, což se dá dle stěžovatelů vztáhnout i na jejich vlastní situaci charakteristickou vyhrožováním ze strany osob domáhajících se údajné náhrady škody způsobené dopravní nehodou na jejich drahém automobilu. Ze situace panující na Ukrajině stěžovatelé dovozují, že by jim státní orgány nebyly schopny poskytnout potřebnou ochranu.

Uvedená pochybení neodstranil dle stěžovatelů ani krajský soud, který jejich problémy klasifikoval jako ekonomicky motivované potíže soukromého charakteru. S tím se stěžovatelé neztotožňují a tvrdí, že jejich pronásledování ze strany soukromých osob lze podřadit pod ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu, když původcem pronásledování nemusejí být podle tohoto ustanovení nutně přímo státní orgány, a proto mělo být toto pronásledování blíže prozkoumáno a soud se neměl spokojit s označením jejich žádosti o azyl za zjevně nedůvodnou.

Proto stěžovatelé navrhují zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádají, aby byl jejich kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření pouze odkazuje na obsah správního spisu a na znění rozsudku a uvádí, že jeho rozhodnutí bylo plně v souladu se zákonem. Žalovaný považuje podanou kasační stížnost za nedůvodnou a navrhuje, aby byla zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 14. 1. 2003 na základě žádosti, v níž je uvedeno, že oba stěžovatelé následovali do ČR manžela prvé stěžovatelky (tzn. otce druhého stěžovatele), jenž se sem přijel skrýt před osobami, které na něm vymáhaly vysokou náhradu za škodu způsobenou při autonehodě. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 19. 1. 2003. I z tohoto pohovoru vyplývá, že stěžovatelka do ČR přijela za svým manželem a také z obavy o bezpečí svého syna, který by se mohl rovněž stát terčem pronásledování ze strany vyděračů. Doplnila, že její manžel si byl vědom, že autonehodu patrně způsobil, proto v této věci ani nekontaktoval ukrajinskou policii. Uvedla také, že nemohla sehnat práci a uživit syna. Ze všech těchto důvodů odjela do ČR, aby mohla být ona i její syn s jejím manželem.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl výše označeným rozhodnutím ze dne 10. 2. 2003 jako zjevně nedůvodnou podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť shledal, že stěžovatelé neuváděli žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohli být pronásledováni z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Žalovaný uvedl, že pod důvody pronásledování podle tohoto ustanovení nelze podřadit ani ekonomické potíže obou stěžovatelů, zapříčiněné celkově špatnou ekonomickou situací Ukrajiny, ani jejich pronásledování soukromými osobami požadujícími náhradu škody za poškozený automobil nabouraný stěžovatelčiným manželem. Žalovaný také konstatoval, že důvodem pro udělení azylu jistě není ani snaha stěžovatelů o legalizaci pobytu v ČR. Dále žalovaný neshledal

podmínky umožňující udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu a nebyla zjištěna ani přítomnost překážky vycestování.

Proti tomuto rozhodnutí podali stěžovatelé žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě odůvodněnou obecnými výtkami proti nesplnění některých náležitostí azylového řízení podle zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a námitkou, že údajně splňovali podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, minimálně pro vztažení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona. Krajský soud v Ostravě tuto žalobu zamítl shora označeným rozsudkem. V tomto rozsudku se ztotožnil s výkladem § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu provedeným žalovaným. Dále přisvědčil žalovanému, že stěžovatelka vskutku neuváděla žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že by byla společně s druhým stěžovatelem vystavena pronásledování podle § 12 zákona o azylu, když důvody, pro které byla podle vlastního tvrzení pronásledována, byly zcela soukromého charakteru, ekonomicky motivované. Odmítnuty byly i námitky stěžovatelky proti nesplnění některých náležitostí správního řízení, které krajský soud shledal zcela obecnými a nemajícími oporu ve správním spise. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde jsou žadatelé chráněni před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelů žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je přijetí usnesení o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Hlavní námitka obsažená v kasační stížnosti směřuje do dostatečnosti odůvodnění a správnosti postupu žalovaného a následně přezkoumávajícího krajského soudu zejména v tom, zda bylo možno žádost stěžovatelů o azyl klasifikovat jako zjevně nedůvodnou ve smyslu ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Tuto otázku je pak nutno posoudit pohledem dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu. Ten se k problematice násilného vymáhání dluhů, mezi něž lze jistě zařadit i vymáhání nezaplacené náhrady škody způsobené manželem stěžovatelky při dopravní nehodě, vyjádřil například v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 4 Azs 38/2003 (nepublikováno), kde uvedl: *„Vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona č. 325/1999 Sb., o azylu...“* Vzhledem k tomu, že pronásledování popsané stěžovateli v jednotlivých dokumentech obsažených ve správním a soudním spise bylo zjevně pronásledováním ze strany osob, vůči nimž měl manžel prvé

stěžovatelky finanční závazky - tedy osob jednoznačně soukromých -; a vzhledem k tomu, že v kasační stížnosti není nijak uvedeno, proč by měla být skutková či právní kvalifikace provedená krajským soudem v rozsudku touto kasační stížností napadeném přehodnocena, nezbývá soudu, než konstatovat, že k takovémuto přehodnocení nenašel na základě prozkoumaných podkladů důvod. Na tom nic nemění ani tvrzení stěžovatelů, že nebylo přihlédnuto např. k vysoké míře korupce v ukrajinské státní správě, zvláště za situace, kdy stěžovatelka ani její manžel o služby této státní správy vůbec nepožádali z důvodu údajné obavy z postihu stěžovatelčina manžela za způsobenou dopravní nehodu. Je sice pravdou, že pronásledováním ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu nemusí být vždy nutně jen přímé pronásledování státu, jistě však za takové pronásledování nelze označit obavy z vyhrožování soukromých osob, proti němuž státní moc neposkytla stěžovatelům ochranu nikoli z důvodu své neochoty, ale proto, že jimi vůbec nebyla kontaktována.

Přitom k rozporu, jenž stěžovatelé vidí v tom, že žalovaný na straně jedné shromažďoval určité podklady pro své rozhodnutí, na straně druhé ovšem nakonec shledal jejich žádost o azyl být „zjevně“ nedůvodnou, je třeba uvést, že Nejvyšší správní soud v těchto skutečnostech rozpor neshledává. Jakékoli správní rozhodnutí musí podle § 32 odst. 1 správního řádu vycházet z přesně a úplně zjištěného skutkového stavu a správní orgán si za tím účelem musí opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí. To se vztahuje i na žádosti, jež jsou nakonec zamítnuty jako zjevně nedůvodné pro některý z důvodů obsažených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, již proto, že časová i právní souslednost znemožňují, aby určité důkazy nebyly ve správním řízení provedeny s ohledem na povahu rozhodnutí, jež toto správní řízení uzavře, aby tedy povaha provedeného dokazování byla předurčena a omezena povahou výsledného rozhodnutí. Navíc zásadu obsaženou v ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu musí správní orgán respektovat ve všech správních řízeních, na něž se správní řád vztahuje, včetně řízení azylového. Není v dispozici správního orgánu, tedy žalovaného, aby se rozhodl, že se v určitém případě touto zásadou řídit nebude. Spojení „zjevně nedůvodná“ obsažené v § 16 odst. 1 zákona o azylu je nutno chápat jako legislativní termín spíše naznačující intenzitu nedůvodnosti, než implikující takovou zjevnost, která již ze své povahy nevyžaduje žádné další zkoumání. Takovou argumentací by ostatně stěžovatelé směřovali spíše ke zúžení procesních práv žadatelů o azyl a ve svém důsledku k tvorbě rozhodnutí nedostatečně odůvodněných, tedy vadných, směrem, jenž stěžovatelé naznačují v žalobě i v kasační stížnosti. Pokud má žádost o azyl, popřípadě další vyjádření žadatele o azyl takovou povahu, jakou měla žádost v případě stěžovatelů, jistě to umožňuje žalovanému provádět dokazování užší, či řízení kratší, než v případě žádostí, jež obsahují azylově relevantní důvody, jistě to však nevylučuje dokazování jako takové. Takovým dokazováním je ostatně i samo provedení pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, který je obvykle hlavním zdrojem těch zjištění, jež vedou ke klasifikaci žádosti o azyl právě pod ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Soud připomíná rovněž zásadu superfluum non nocet, kterou lze přiměřeně vztáhnout i na tuto uplatněnou stížnostní námitku.

Nejvyšší správní soud konečně odkazuje na svoji konstantní judikaturu (např. rozsudek ze dne 18. 12. 2003, sp. zn. 5 Azs 27/2003), podle níž *„neuvádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona.“*

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného – v souzené věci nebyly shledány vady řízení před správním orgánem, kdy by pro tuto důvodně vytýkanou vadu krajský soud měl napadené rozhodnutí žalovaného zrušit; a nebyla shledána ani nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku krajského soudu pro nesrozumitelnost.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelé, kteří neměli v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se Ministerstvu vnitra nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. 2. 2005

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu